

Halden kommune

Arkivkode: Q10
Arkivsaksnr: 2017/6428-12
Journal dato: 12.02.2019
Saksbehandler: Jonas Kruse Kjølstad

Utvalgssak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Hovedutvalg for plan, teknisk, landbruk og miljø		26.02.2019

Utsendte vedlegg

Medsaksbehandlere

<navn>	<adm.enhet>	<beskrivelse av bidrag til saken>
--------	-------------	-----------------------------------

Vedlikehold av gatelys langs private veier i Halden

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Sammendrag av saken:

Saken ble behandlet i utvalget 22.01.2019. Det ble da fattet vedtak om følgende: «Saken sendes tilbake til administrasjonen for videre utredning og kartlegging før den legges frem til politisk behandling».

Halden kommune drifter i dag gatebelysning langs en rekke private veier. Sentrale veimyndigheter anbefaler at den som har ansvaret for en vei også har ansvar for eventuell belysning.

Drift av gatebelysning langs privat vei er av økonomisk betydning for kommunens driftsbudsjett, samtidig som dagens praksis oppfattes som forskjellsbehandling.

Saken er av prinsipiell betydning og bes derfor om at Hovedutvalg for plan, teknisk, landbruk og miljø fatter vedtak i henhold til delegeringsreglement.

Rådmannens innstilling:

Halden kommune avslutter vedlikehold av gatelys langs private veier fra og med budsjettåret 2019. Frigjorte midler benyttes til vedlikehold og oppgradering av gatelys langs kommunale infrastruktur (vei, gang- og sykkelvei).

Saksutredning:

Bakgrunn

Halden kommune drifter i dag ca 5000 gatelyspunkter fordelt på kommunal vei, fylkesvei og private veier. Halden kommune overtok eierskap og driftsansvar for gatelysene fra Halen E-verk, som den gang eide både både forsyningsnettet og gatelysene

For gatelys langs fylkesvei arbeides det med å overføre gatelysene til Østfold fylkeskommune. Østfold fylkeskommune har vedtatt å overta gatelys langs fylkesvei som har en årsdøgntrafikk (ÅDT) på >1500 dersom anlegget oppfyller kravene til lysstyrke og jevnhet.

Gatelysanlegg langs privat vei driftes i dag av private veglag/vegeiere og for mange strekninger av Halden kommune. Mange private veier er også uten gatelys.

Halden kommune, ved vegforvalter, ser at drift av gatelys langs privat vei påvirker målsetningene for oppgradering og drift av gatelysene langs kommunal vei. Gatelysstolper langs de private veiene er ofte i dårlig forfatning og armaturene er av typen HQL. HQL-armaturene benytter en type kvikksølvperer som ikke lenger er i produksjon. Ved behov for pæreskift vil da løsningen være å skifte til LED-armatur med innebygget styring. Dette er en vesentlig kostnad i forhold til tidligere pæreskift.

Alle kommune veilysanlegg skal etter krav fra netteier være målte anlegg med egen strømmåler. Dette kravet må være oppfylt innen utgangen av 2019. Dette innebærer at gatelys på privat vei vil måtte oppgraderes med egne tennskap og strømmålere dersom de ikke inngår som del av et kommunalt veglysanlegg. Avhengig av eksisterende tilkobling vil dette være en kostnad i størrelsesorden 40-60.000,-

I dag er det ingen omforent beslutning/vedtak om hvilke private veier som skal ha gatelys, ei heller hvorfor gatelys langs privat vei skal driftes av kommunen. Mange private veier er uten gatelys og dagens forvaltning kan oppfattes som forskjellsbehandling.

Private veier vil i mange tilfeller klassifiseres som adkomstveier. I henhold til Statens vegvesen håndbok N100 skal adkomstveier med veibredde på 4m ha gatelys. Dette for å bedre tilrettelegge for myke trafikanter. Et prinsipielt spørsmål vil således være: Hvem har ansvaret for å tilrettelegge for myke trafikanter langs privat vei. At dette ansvaret påligger kommunen kan vanskelig forsvares da kommunen hverken er grunneier eller har myndighet/ansvar i henhold til vegloven eller vegtrafikkloven på privat vei.

Ved overdragelse av veglysanlegg er det viktig at anleggene skilles fra hverandre. Dette sikrer at feil på privat anlegg ikke påvirker gatelysene på kommunal, og motsatt. Om anleggene er separert unngår man problemstillinger knyttet til ansvarsforhold og fakturering ved utbedring av anlegget.

Gatelys langs private veier kan deles inn i følgende kategorier:

- Private innkjøring (innkjøring fra offentlig vei til privat eiendom).
- Felles adkomstveier (innkjøring fra offentlig vei til mer enn en eiendom).
- Private veier (veier eid av andre enn det offentlige).
- Private parkeringsplasser (parkeringsplasser på privat eiendom, gjerne tilknyttet sameier eller institusjoner/bedrifter).

Felles for alle private veiarealer er at de ikke inngår i kommunens brøyteroder. Kommunens brøytekart er for alle innbyggere tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Gatelys langs privat vei kan være koblet på følgende måter:

- Som enkeltstående punkter koblet direkte på Hafslund Nett sitt distribusjonsnett. En slik løsning krever armaturer med innebygde fotoceller eller tidsur for styring av gatelyset. I slike tilfeller er Hafslund Nett eier av veistolpen.
- Som en eller flere armaturer koblet til kommunalt gatelysnett langs kommunal vei. Lysene tennes i slike tilfeller tidsur i kommunalt gatelysskap. Er det kun strøm til gatelys i stolpen så eies stolpen av Halden kommune.
- Som en eller flere armaturer koblet til kommunalt gatelysnett langs fylkesvei. Gatelysnettet skal fremtidig overføres til fylket. Gatelys på privat vei/eiendom må da uansett kobles fra.

Kostnadsdrivende faktorer ved drift av gatelys:

- Trestolper har en gitt levetid og må tidvis skiftes ut.
- Det selges ikke lenger erstatningspærer til HQL-armaturer. Armaturene må således byttes til annen type (LED).
- Den eldste delen av gatelysnettet benytter uisolerte tilførselskabler. Dette krever at det er to installatører til stede ved feilsøking.
- De nedgravde gatelyskablene i Halden er av eldre årgang og forårsaker store deler av driftsavbruddene i gatelysnettet. Dette identifiseres i økt grad da alle nye installasjoner (nye kabelskap med strømmåler) krever at det installeres jordfeilbrytere. Dette har identifisert en rekke svakheter ved det kommunale gatelysnettet og ført til en betydelig økning i driftskostnader. Denne økte kostnaden er forventet å vare i flere år.

Gatelyst på nye kontra eksisterende boligfelt:

- Halden kommune er pliktig å overta adkomstveier, hovedveier og samleveier som bygges ut etter kommunal standard. Et av kravene til: «kommunal standard» er at disse veiene skal ha gatelyst. Kommunen overtar derimot ikke felles adkomstveier på nye boligfelt og vil heller ikke overta gatelyst langs disse. Ved utbygging må eventuelle gatelyst langs felles adkomstveier være koblet direkte til husstandene eller til et felles skap med måler.
- På eksisterende boligfelt er det i liten grad satt opp gatelyst på felles adkomstveier. Hvor slike gatelyst er montert vil eierskap bli overført til eier(e)/veilag eller koblet fra og demontert.

Private veier hvor det offentlige bør drifte gatelystene:

- Det vil være tilfeller hvor drift av gatelyst langs privat vei kan/bør være et offentlig ansvar. Per i dag vil dette være Høyås veien fra Asakveien og opp til Høyås. Dette er en privat vei som i stor grad benyttes som turvei for Haldens innbyggere.

Vurderingskriterier

Følgende kriterier anses som vesentlige for vurdering av saken:

☒	Økonomiske forhold	☐	Juridiske forhold
☐	Personalspørsmål	☐	Organisasjonsspørsmål
☐	Betydning for næringsutvikling	☐	Betydning for miljøet
☒	Betydning for eiendomsforhold	☐	IKT og innovasjon
☐	Forhold som gjelder barn og unge	☐	Forhold som gjelder eldre
☐	Forhold som gjelder universell utforming	☐	Forhold som gjelder folkehelsen
☐	Forhold som gjelder samfunnsikkerhet/beredskap	☐	Annet:

Generelt om de valgte kriteriene:

Økonomi: Drift og vedlikehold av vegbelysning langs privat vei er av økonomisk betydning. Kostnadene er svært variable avhengig av type feil. Arbeidets omfang spenner fra enkle pæreskift til omfattende feilsøking, utskifting av kabler, master og armaturer.

Eiendomsforhold: Det må tas stilling til om Halden kommune skal eie og drifte gatelyst langs private veier/eiendommer. Ved behov for utbedringer står ikke kommunen fritt til å grave eller montere nye kabler langs «ikke kommunal vei». Som et prinsipp bør veieier eie og drifte infrastruktur knyttet til egen vei. Dette omfatter ikke kun gatelyst, men også utbedring av vei og overvannshåndtering.

Løsningsalternativer:

Løsningsalternativene beskriver anbefalt avvikling av gatelyst langs privat vei for de tre forskjellige typene oppkobling som beskrevet i saksutredningen.

1. Enkeltstående gatelyst koblet direkte på netteiers forsyningsnett:
Armaturer kobles ned i takt med at lyskilde slukner eller etter pålegg fra netteier. Om veilag/veieier ønsker å overta armatur for å drifte i privat regi, gis armatur vederlagsfritt ny eier etter søknad.
2. En eller flere armaturer koblet til kommunalt veilysningsnett:
Armaturer kobles ned i takt med at lyskilde slukner eller annen feil i kursen oppstår. Om veilag/veieier ønsker å overta armaturer og stolper for å drifte i privat regi, gis dette vederlagsfritt til ny eier(e) etter søknad. Halden kommune kobler gatelystene fra det offentlige nettet og tilrettelegger for ny tilkobling i mast.
Om søknad ikke mottas innen 01.01.2021 kobles systemet fra. Beboere vil igjen få tilbud om å overta komponentene før det eventuelt fjernes.

3. En eller flere armaturer koblet til kommunalt veilysnnett:
Armaturer kobles ned i takt med at lyskilde slukner, annen feil i kursen oppstår eller gatelys langs fylkesvei overføres til fylket. Om veilag/veieier ønsker å overta armaturer og stolper for å drifte i privat regi, gis dette vederlagsfritt til ny eier(e) etter søknad. Halden kommune kobler gatelysene fra det offentlige nettet og tilrettelegger for ny tilkobling i mast.
Om søknad ikke mottas innen 01.01.2021 kobles systemet fra. Beboere vil igjen få tilbud om å overta komponentene før det eventuelt fjernes.
4. Det opprettes et elektronisk søknadsskjema på kommunens hjemmeside for søknad om å overta gatelys. Dette for å forenkle søknadsprosess og saksbehandling. Det legges samtidig ut informasjon på kommunens hjemmeside om hvordan prosessen vil bli gjennomført og hvilke tidsfrister som gjelder.

Konklusjon

Halden kommune gjennomfører en prosess for å avvikle drift av veglys langs private veier i Halden kommune som skissert i «løsningsalternativer». Dette for å sikre en likebehandling av innbyggerne og for å redusere kostnader knyttet til drift og vedlikehold. Overføringen av eierskap samsvarer med sentral veimyndighets anbefaling om at veieier skal ha ansvar for eventuell belysning.

Dokumentet er elektronisk godkjent av:

<Sett inn navn på den eller de som har dokumentert godkjenning av saken i ePhorte – eller slett denne linja>